

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. สรุปความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑.๑ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เปิดรับฟังความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ประกอบการ เกษตรกร สมาคมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งได้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายสามารถสรุปประเด็นความคิดเห็นได้ดังนี้

๑) เห็นควรทบทวนกระบวนการขึ้นทะเบียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) อยากให้มีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอในการจัดทำคำขอขึ้นทะเบียนและระบบควบคุมคุณภาพ

๓) เห็นควรกำหนดให้สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต้องมีกระบวนการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าเพื่อให้สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยใช้รูปแบบ QR Code หรือระบบควบคุมภายในและภายนอก

๔) เห็นควรทบทวนระยะเวลาอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จาก ๒ ปีอาจขยายเป็น ๓ ปี หรือ ๕ ปี

๑.๒ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เช่น คณะกรรมการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานมาตรฐานเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมการข้าว กรมหม่อนไหม สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ กรมวิชาการเกษตร สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย เป็นต้น

จากการประชุมดังกล่าว กรมฯ ได้รวบรวมประเด็นเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยมีหัวข้อต่างๆ เช่น ระบบควบคุมตรวจสอบ ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การสนับสนุนและการพัฒนาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ความคุ้มครอง และการทบทวนอนุบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรมฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ เช่น ด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร ข้าว ไข่ หม่อน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นต้น นักวิชาการ และตัวแทนผู้ประกอบการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ ได้หารือภายในกรมทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อจัดเตรียมประเด็นในการแก้ไขกฎหมายสำหรับนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต่อไป โดยประเด็นที่นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มีดังนี้

๑) การแก้ไขคำนิยามเกี่ยวกับสินค้าที่สามารถนำมาขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ให้มีความชัดเจนครอบคลุมสินค้าที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แท้จริง เพื่อแก้ไขปัญหาความสับสนของประชาชนในการนำสินค้านั้นขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เช่น การนำชื่อพันธุ์สัตว์เลี้ยง “สุนัขบางแก้ว” มาขอขึ้นทะเบียน เป็นต้น

๒) การคัดค้านและเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อกำหนดเงื่อนไขให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะสามารถถูกคัดค้านและเพิกถอนด้วยกรณีใด ตลอดจนเพื่อแก้ไขปัญหาความสับสนหลงผิดระหว่างสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับเครื่องหมายการค้าซึ่งได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว

๓) การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการควบคุมตรวจสอบสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีความชัดเจน พร้อมทั้งการยกระดับความคุ้มครองตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๔) การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับขอบเขตความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในมาตรา ๒๗ และ ๒๘ ของพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๑.๓ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดการประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมทั้งสิ้น ๑๔ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๖ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๗ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๙ เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๖

ครั้งที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

ครั้งที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

๑.๔ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย www.law.go.th และเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา (www.ipthailand.go.th) ระหว่างวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ – ๑๕ มกราคม ๒๕๖๗ และเนื่องจากหน่วยงานต่างๆ ขอส่งความคิดเห็นเพิ่มเติม กรมฯ จึงได้ขยายระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นจนถึงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ รวมเป็นระยะเวลา ๕๐ วัน

๒. การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย และเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย www.law.go.th และเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา (www.ipthailand.go.th) ระหว่างวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ – ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ รวมเป็นระยะเวลา ๕๐ วัน

ทั้งนี้ มีผู้เข้าชมหน้าเว็บไซต์จำนวน ๑,๓๗๗ ครั้ง และมีผู้แสดงความคิดเห็นผ่านทางระบบกลางทางกฎหมายจำนวน ๒๖ ราย จาก ๑๑ หน่วยงาน ทั้งจากบุคคลทั่วไป หน่วยงานภาครัฐ สำนักงานกฎหมาย สมาคมและองค์กรภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

บุคคลทั่วไป	หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน สมาคมและองค์กร และภาคประชาสังคม
<ul style="list-style-type: none"> - ผศ.ดร. จันท์เพ็ญ ชุมแสง - ชนัญทิพย์ ตาปราบ - นางสาวนิศาชล ศรีอีกเศษ - นางสาวภคมน มณีกรธรัช - นางทัศนวรรณ สายศรี - นางสาวนงคันช อุตมคำ - นายอภิสิทธิ์ คำเจริญ - นางสาวปาณิสรา แพงคำ - พชระ สินธุ์รักษ์ - นุชนาถ จันทรประดิษฐ์ - นางสาวสายฝน เหล่งหล้า - ณรงค์ ม่วงไหมทอง - ไม่ระบุชื่อ ๓ คน 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมประมง - กองกฎหมาย สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม - สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุโขทัย - สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา - สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก - สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพัทลุง - สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร - สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ - สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำพูน - บริษัท เราส์ แอนด์ โค อินเตอร์เนชั่นแนล - Consortium for Common Food Names (CCFN) (กลุ่มพันธมิตรเพื่อชื่ออาหารที่เป็นชื่อสามัญ)

๓. การรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางอื่นๆ

สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยได้จัดทำหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาในหลายประเด็น เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ เหตุในการคัดค้านการขึ้นทะเบียนและระยะเวลาในการยื่นคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน และการกำหนดให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนแล้วไม่เป็นชื่อสามัญ เป็นต้น ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้นำข้อคิดเห็น ข้อห่วงกังวลและข้อเสนอแนะมาพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เพื่อประกอบการยกร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในครั้งนี้ด้วยแล้ว

๔. สรุปประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นและคำชี้แจงรายประเด็น

ในภาพรวม ผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และมีการแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนมาก มีหลายประเด็นที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้รวบรวม สรุปผลและพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประเด็นให้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของผู้เสนอความคิดเห็นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ไม่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมในขั้นนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะรับไว้พิจารณาเพื่อใช้ประกอบการยกร่างอนุบัญญัติและการกำหนดแนวทางปฏิบัติภายใน รวมทั้งเพื่อประกอบการชี้แจงทำความเข้าใจต่อสาธารณชนในโอกาสต่อไป

๔.๑ หมวด ๑ บททั่วไป

(๑) แก๊ไขบทนิยามคำว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” หมายความว่า ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่บ่งบอกว่าสินค้่าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุไว้เป็นสินค้าซึ่งมีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะอื่น ๆ อันเป็นผลเชื่อมโยงในสาระสำคัญมาจากแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓ แก๊ไขบทนิยามในมาตรา ๓)

- ควรมีข้อความที่แสดงถึงความโดดเด่นของลักษณะสินค้่านั้นจากแหล่งภูมิศาสตร์ จึงเสนอให้ใช้ข้อความว่า “หรือคุณลักษณะเฉพาะอื่นๆ ควรเป็นและหรือมีเอกลักษณ์ที่เด่นชัดเฉพาะตัว”

- “ตามข้อ ๒๒.๑ แห่งข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs Agreement) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หมายความว่า “สิ่งบ่งชี้ที่บ่งบอกถึงสินค้่า...”

จึงไม่เห็นด้วยที่บทนิยามคำว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” จะหมายรวมถึง “สิ่งอื่นใด” ด้วย เนื่องจากคำดังกล่าวมีขอบเขตที่กว้างอย่างยิ่ง และอาจส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนว่าสินค้่าที่สามารถใช้บ่งบอกถึงสินค้่าและสามารถขอรับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้

นอกจากนี้ ขอให้มีการชี้แจงว่่าเหตุใดบทนิยามคำว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” จึงไม่ได้มีการระบุให้ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ขอรับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต้องมีการ “ใช้ในทางการค้า” จึงจะสามารถได้รับการพิจารณาเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ การไม่ระบุลักษณะดังกล่าวไว้อาจทำให้ขอบเขตความคุ้มครองขยายกว้างจนครอบคลุมให้การใช้คำใดคำหนึ่งในการบรรยายสินค้่า โดยที่ไม่ได้มีการขายสินค้่านั้นถือเป็นการใช้ที่ขอบด้วยกฎหมายได้ ทั้งที่จริงแล้วคำปกติที่ใช้ในภาษาทั่วไปอย่างชื่อสามัญของสินค้่าหรือบริการที่ไม่ได้เป็นการใช้ในทางการค้า กล่าวคือ ไม่ได้เป็นสัญลักษณ์หรือสื่อถึงลักษณะของสินค้่าหรือบริการนั้นว่่าแตกต่างจากสินค้่าหรือบริการอื่น ไม่ควรได้รับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

คำชี้แจง

- เพื่อให้ชื่อ “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” ที่ขอขึ้นทะเบียนไม่ต้องมีชื่อที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ที่เป็นแหล่งกำเนิดของสินค้่านั้นต่อท้ายชื่อ (เช่น ชื่อจังหวัดหรือตำบล) เพียงต้องเป็นชื่อที่บ่งบอกได้ว่าสินค้่านั้นเป็นสินค้่าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ก็เพียงพอ เป็นการสอดคล้องกับ TRIPs Agreement Article ๒๒ ๑. ซึ่งไม่ได้กำหนดให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์

- “สิ่งอื่นใด” เป็นถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ ฉบับปัจจุบัน ไม่ได้เพิ่มเติมโดยร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่่าเป็นถ้อยคำที่ไม่ขัดกับ Article ๒๒ ๑. แห่ง TRIPs Agreement และเป็นการเปิดช่องไว้สำหรับกรณีที่น่าจะมีขึ้นได้ในอนาคต

- การไม่มีถ้อยคำ “ใช้ในทางการค้า” อยู่ในนิยามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่น่าจะก่อให้เกิดการขยายความที่ไม่ควรจะเป็นแต่อย่างใด หากชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นสามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะและผลเชื่อมโยงของแหล่งภูมิศาสตร์นั้นๆ ก็ย่อมสามารถขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ ไม่ว่าจะเป็่นคำปกติ ชื่อสามัญหรือคำเฉพาะ อย่างไรก็ตาม โดยลักษณะของคำปกติหรือชื่อสามัญจะถูกพิจารณาไม่ได้รับขึ้นทะเบียน เพราะไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะระหว่างสินค้่ากับแหล่งภูมิศาสตร์ กล่าวคือ คำปกติหรือชื่อสามัญไม่สามารถแสดงให้เห็นสาธารณชนทราบได้ว่่าเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพราะสาธารณชนเข้าใจเพียงว่่าเป็นคำปกติหรือชื่อสามัญโดยทั่วไป นอกจากนี้ การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต้องพิจารณาประกอบบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น มาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ห้ามชื่อสามัญของสินค้่าขึ้นทะเบียนไว้อยู่แล้ว

(๒) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย” หมายความว่า ผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามมาตรา ๗ ผู้ผลิตสินค้า ผู้ประกอบการค้า หรือผู้ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนมีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มเติมบทนิยามในมาตรา ๓)

- บุคคลใดก็ตามที่เห็นว่าสิทธิของตนถูกกระทบจากการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ควรถือเป็นผู้มีส่วนได้เสีย และควรมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยการแสดงความเห็นและคัดค้านการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้

จึงเสนอให้ขยายความบทนิยามคำว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย” ในส่วนของบทนิยามที่ว่า “ได้รับผลกระทบจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น” ให้เกิดความชัดเจนว่าไม่ได้มีเพียงผู้ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เท่านั้น แต่รวมถึงบุคคลทุกคนที่สามารถคัดค้านการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ ซึ่งรวมถึงผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้ทำการตลาด ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก และผู้จัดจำหน่ายสินค้า ตลอดจนสมาคมที่บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิก

คำชี้แจง

- ผู้มีส่วนได้เสียตามคำนิยามนี้มีความหมายอย่างกว้าง โดยผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้ทำการตลาด ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก และผู้จัดจำหน่ายสินค้า ตลอดจนสมาคมที่บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิก สามารถตีความเป็นผู้มีส่วนได้เสียได้ตามความในตอนที่ห้าที่ว่า “...หรือผู้ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนมีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น” และเมื่อเป็นผู้มีส่วนได้เสียก็จะสามารถขอคัดค้านหรือเพิกถอนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้

(๓) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ผู้ผลิตสินค้า” หมายความว่า บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลที่ผลิตสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่ว่าจะโดยการเกษตรกรรม การหัตถกรรม การอุตสาหกรรม รวมถึงการนำสินค้านั้นมาบรรจุหีบห่อ แปรรูป หรือกระทำด้วยวิธีการใด ๆ (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มเติมบทนิยามในมาตรา ๓)

- เห็นด้วยกับคำนิยาม และควรระบุรายละเอียดการแปรรูป หรือการกระทำด้วยวิธีการใดๆ ในระบบควบคุมคุณภาพด้วย

คำชี้แจง

- การเพิ่มเติมนิยาม “ผู้ผลิตสินค้า” ต้องการจะขยายความให้ครอบคลุมไปถึงผู้ใดก็ตามที่เป็นผู้ทำให้เกิดสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ขึ้นมา โดยให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ผลิตสินค้า ซึ่งการกำหนดนิยามจะทำให้เกิดความชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรา ๒๕ ที่เป็นเรื่องสิทธิของผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และร่างมาตรา ๒๔/๑ ถึงร่างมาตรา ๒๔/๕ ในหมวด ๓/๑ เกี่ยวกับเรื่องระบบควบคุมตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

- รายละเอียดเกี่ยวกับระบบควบคุมตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะถูกกำหนดไว้ในอนุบัญญัติอีกชั้นหนึ่ง โดยอาศัยอำนาจความในหมวด ๓/๑ การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ดังนั้น การแปรรูปหรือการกระทำด้วยวิธีการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จึงไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับบทนิยามนี้

(๔) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ผู้ประกอบการค้า” หมายความว่า ผู้จำหน่าย นำเข้าหรือส่งออก เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือผู้ที่ทำให้เกิดกิจกรรมในทางการค้าอื่น ๆ (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มเติมบทนิยามในมาตรา ๓)

- เห็นด้วยที่มีการเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ผู้ประกอบการค้า” ซึ่งครอบคลุมถึงบุคคลที่เป็นผู้ขายทำการตลาด นำเข้า ส่งออก หรือจัดจำหน่ายสินค้า ซึ่งเป็นบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ รวมถึงสมาคมที่บุคคลเหล่านี้เป็นสมาชิกหรือที่กระทำการแทนบุคคลเหล่านี้

คำชี้แจง

- การกำหนดนิยามจะทำให้เกิดความชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับกับนิยาม “ผู้ผลิตสินค้า”

๔.๒ หมวด ๒ การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(๑) เพิ่มเติมการไม่คุ้มครองพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ กล่าวคือ ชื่อพันธุ์พืชหรือชื่อพันธุ์สัตว์ ซึ่งเป็นชื่อทั่วไปจะไม่สามารถนำมาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ เพราะเป็นลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มเติมอนุมาตรา ๓ ในมาตรา ๕)

- เห็นด้วยที่มาตรา ๕ (๑) ของกฎหมายฉบับปัจจุบันห้ามการขอขึ้นทะเบียนชื่อสามัญของสินค้าที่จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น และเห็นด้วยที่มาตรา ๕ จะขยายขอบเขตสิ่งที่ต้องห้ามในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้ครอบคลุมชื่อพันธุ์พืชหรือชื่อพันธุ์สัตว์

อย่างไรก็ดี เห็นว่าควรมีการเพิ่มเติมบทนิยามของชื่อที่เป็นคำทั่วไปหรือชื่อสามัญ และควรมีการกำหนดแนวทางการพิจารณาเป็นรายกรณีว่าคำใดที่เป็นหรือไม่เป็นคำทั่วไป

- เสนอให้กำหนดบทนิยามของ “ชื่อที่เป็นคำทั่วไปหรือชื่อสามัญ” ดังนี้ “ชื่อหรือคำหนึ่งจะถือว่าเป็นชื่อสามัญหรือเป็นคำที่มีการใช้ตามปกติทั่วไป หากสาธารณชนทั่วไปหรือผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เข้าใจว่าชื่อหรือคำนั้นเป็นสินค้านั้นเอง หรือเป็นชื่อหรือคำที่ใช้เรียกสินค้านั้น”

- สำหรับแนวทางการพิจารณาเป็นรายกรณีขอเสนอ ดังนี้

“ในการพิจารณาว่าคำหนึ่งเป็นคำที่ปกติมีการใช้ในภาษาทั่วไปอย่างชื่อสามัญสำหรับสินค้านั้นหรือไม่ ให้พิจารณาการใช้ทั่วไปและความเข้าใจของผู้บริโภค ดังนี้

ก) พิจารณาว่าคำนั้นใช้เรียกสินค้าประเภทนั้นหรือไม่ โดยพิจารณาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์สากล (เช่น มาตรฐานอาหาร Codex Alimentarius และมาตรฐานที่จัดทำโดยหน่วยงานอื่น) พจนานุกรม หนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

ข) พิจารณาว่าสินค้าที่ใช้คำนั้น มีการทำการตลาดและใช้ในทางการค้าอย่างไร

ค) พิจารณาว่ามีการนำเข้ามาสินค้านั้นมายังประเทศไทยในปริมาณมากจากสถานที่อื่นที่ไม่ใช่ประเทศที่ระบุไว้ในคำขอขึ้นทะเบียนหรือไม่ และสินค้านั้นเรียกว่าอะไร”

นอกจากนี้ ขอเสนอให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาจัดทำรายการชื่อสามัญ ซึ่งระบุชื่อสามัญบางส่วนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าคำเหล่านี้จะไม่ถูกกระทบจากคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะมีขึ้นในอนาคต โดยรายการดังกล่าวควรสามารถเข้าถึงได้โดยสาธารณชนเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริโภคและผู้ที่เกี่ยวข้อง

และให้เพิ่มเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อีกสองเหตุต่อไปนี้ ไว้ในร่าง พ.ร.บ. ซึ่งเป็นเหตุเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ทั้งนี้ สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าไม่ควรได้รับผลกระทบหรือถูกจำกัดโดยคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ขอให้ระบุเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์หากชื่อนั้นมีลักษณะ ดังนี้

- อาจก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดกับเครื่องหมายการค้าตามคำขอจดทะเบียนหรือทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีอยู่ก่อนโดยสุจริตในประเทศไทย และ

• อาจก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดกับเครื่องหมายการค้าที่มีอยู่ก่อน ซึ่งมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทย

- ขอให้อธิบายความในมาตรา ๕ (๒) ซึ่งบัญญัติว่า “เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือนโยบายแห่งรัฐ” เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่กว้างและสามารถตีความได้หลายประการ

คำชี้แจง

- การพิจารณาความเป็น “ชื่อสามัญ” นายทะเบียนจะพิจารณาจากการรับรู้และเข้าใจของสาธารณชนชาวไทยเป็นปัจจัยสำคัญ

- การกำหนดคำนิยาม การจัดทำแนวทางการพิจารณาว่าเป็นหรือไม่เป็นคำทั่วไป หรือการจัดทำรายการชื่อสามัญตามที่มีข้อเสนอ เป็นประเด็นที่น่าสนใจ โดยกรมฯ จะนำไปพิจารณาต่อไป ซึ่งกรมฯ จะจัดการประชุมหารือร่วมกันของเจ้าหน้าที่ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันหรืออาจกำหนดเป็นคู่มือการพิจารณาของนายทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในอนาคตได้

- เหตุแห่งการปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อันเนื่องมาจากมีลักษณะเกี่ยวข้องกับเครื่องหมายการค้า เห็นว่า ปัจจุบันแนวคิดของการอยู่ร่วมกัน (coexistence) ระหว่างสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับเครื่องหมายการค้าเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ปรากฏตามคำตัดสินของกรณีข้อพิพาท DS ๑๗๔ โดยคณะผู้พิจารณาองค์การการค้าโลก ที่เห็นว่าการกำหนดให้เครื่องหมายการค้าและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์คงอยู่ร่วมกันได้ โดยไม่ได้ปฏิเสธการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนภายหลังเพราะไม่เกิดความสับสนระหว่างเครื่องหมายการค้าที่มีอยู่ก่อนและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เป็นไปตามข้อยกเว้นที่จำกัดสิทธิของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา ๑๗ ของความตกลง TRIPs Agreement ทั้งนี้ การไม่กำหนดเหตุแห่งการปฏิเสธดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียในการคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หากเป็นคำขอที่ก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดกับเครื่องหมายการค้าที่มีอยู่ก่อนแต่อย่างใด

- การห้ามขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์หากเป็นกรณีที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือนโยบายแห่งรัฐ เป็นหลักการพื้นฐานที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาหลายฉบับ เช่น มาตรา ๘ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับหลักอำนาจอธิปไตยของรัฐที่จะพิจารณาว่าคำขอใดมีลักษณะที่ควรหรือไม่ควรได้รับการขึ้นทะเบียน กล่าวคือ ในบางกรณีอาจเป็นไปได้ว่า คำขอขึ้นทะเบียนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วในต่างประเทศ อาจไม่ได้รับความคุ้มครองในประเทศ เพราะเหตุที่รัฐไทยประสงค์จะคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

(๒) เพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่จะมีผลผูกพันประเทศไทยในอนาคต (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๙/๑)

- เห็นว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่ควรได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติตามความตกลงระหว่างประเทศ รวมถึงข้อตกลงทางการค้า ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ฯ จึงควรมีบทบัญญัติที่กำหนดให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการคุ้มครองภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีคำสามัญหรือคำทั่วไป คำดังกล่าวควรถูกต้องห้ามไม่ให้ขอขึ้นทะเบียน และควรให้ขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนและการคัดค้านเป็นไปตามกฎหมายของประเทศไทย

- เห็นว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต่างประเทศทั้งหมด รวมถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับ ความคุ้มครองภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ ควรดำเนินการตามขั้นตอนเดียวกันกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อื่น เพื่อรับรองความสมดุลระหว่างสิทธิและประโยชน์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึงผู้ใช้คำทั่วไปนั้น ประเทศไทยควรดำเนินการให้มั่นใจว่ากฎหมายต่างประเทศจะไม่มีผลเหนือกฎหมายในประเทศ และไม่รบกวน การตรวจสอบความเข้าใจที่มีต่อคำคำหนึ่งในประเทศไทยตามมาตรา ๕ (๑) ของพระราชบัญญัติคุ้มครอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ฯ และกระบวนการขอขึ้นทะเบียนตามกรอบกฎหมายไทย

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต่างประเทศภายใต้ความตกลง ระหว่างประเทศต่างๆ อาจต้องพิจารณาว่าผลของการดำเนินการดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคและความไม่คล่องตัว ในการส่งออกสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศเพิ่มเติม เพื่อหลีกเลี่ยงการบั่นทอนศักยภาพในการแข่งขันทางการค้า และสร้างอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการไทย

คำชี้แจง

- หลักการของร่างมาตรานี้ คือ การเพิ่มช่องทางในการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามความตกลงระหว่างประเทศที่อาจมีขึ้นในอนาคต โดยรายละเอียดจะถูกกำหนดไว้ในกฎกระทรวงต่อไป

- เนื้อหาที่จะกำหนดไว้ในกฎกระทรวงภายใต้มาตรา ๙/๑ ดังกล่าว พิจารณาในเบื้องต้นได้ว่า กระบวนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศไม่ควรแตกต่างกับการขึ้น ทะเบียนภายในประเทศ กล่าวคือ มีทุกขั้นตอนของกระบวนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เช่นเดียวกันกับการขึ้นทะเบียนภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการพิจารณาการขึ้นทะเบียน การปฏิเสธ การขึ้นทะเบียน และการคัดค้านการขึ้นทะเบียน รวมถึงการเพิกถอนการขึ้นทะเบียน โดยอาจมีข้อแตกต่าง เฉพาะเรื่องระยะเวลาการขึ้นทะเบียนที่อาจรวดเร็วขึ้นหรือรายละเอียดที่ไม่ขัดต่อหลักการสำคัญ อย่างไรก็ตาม หนทางกร่างกฎกระทรวงย่อมขึ้นอยู่กับการเจรจาความตกลงต่างๆ ด้วย

(๓) การกำหนดให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับระบบ การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้ในคำขอขึ้นทะเบียน ซึ่งเป็นเงื่อนไขบังคับก่อน เพิ่มเติมอีกข้อหนึ่ง (ร่างมาตรา ๗ ยกเลิกความในมาตรา ๑๐)

- เห็นว่า คำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ควรระบุขอบเขตความคุ้มครองไว้อย่างชัดเจน เพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย โดยเฉพาะในขั้นตอนการคัดค้านเพื่อให้บุคคลทุกฝ่ายที่มีสิทธิ คัดค้านสามารถทราบรายละเอียดของสิ่งที่อาจกระทบต่อประโยชน์ของตนได้ ดังนั้น จึงเห็นว่าคำว่า “รายละเอียดอื่น” ควรมีความชัดเจนว่าหมายถึงสิ่งใด

คำชี้แจง

- ร่างมาตรานี้ไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “รายละเอียดอื่น” ตามที่ปรากฏในตอนท้ายของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ เพราะเห็นว่าเป็นการเปิดช่องไว้ให้กำหนด รายละเอียดที่เกี่ยวข้องในกฎกระทรวงและไม่มีปัญหาในการบังคับใช้

- รายละเอียดอื่นสามารถพิจารณาได้จากกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอ ขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณา การคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์ และการแก้ไข หรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าถึงได้ และหากเป็นรายละเอียด สำคัญเพียงพอที่จะคัดค้านการขึ้นทะเบียนได้ รายละเอียดอื่นดังกล่าวจะปรากฏอยู่ในประกาศโฆษณาการรับ ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แต่ละสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จึงไม่น่าจะเป็นการสร้างความไม่โปร่งใส และไม่เป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เหตุในการยื่นคำคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้

ทางภูมิศาสตร์ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ยังเปิดกว้างสำหรับทุกเหตุ ไม่มีการจำกัดเหตุในการคัดค้าน ดังนั้น ผู้มีส่วนได้เสียจึงมีสิทธิเต็มที่ในการปกป้องสิทธิของตนเอง

(๔) การกำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งแก้ไขคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีลักษณะอันขึ้นทะเบียนได้ แต่คำขอขึ้นทะเบียนยังไม่ถูกต้องครบถ้วน (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๑๒/๑)

- เพื่อให้กระบวนการมีความชัดเจนแน่นอน ตลอดจนเพื่อความยุติธรรมและเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงขอเสนอให้การแก้ไขที่ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะดำเนินการควรได้รับการเผยแพร่ต่อทุกฝ่าย เพื่อให้มีการแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้านได้ตั้งแต่ในขั้นตอนแรกๆ ของการขอขึ้นทะเบียน
- ไม่เห็นด้วยกับกรณีการแก้ไขภายใน ๙๐ วัน เพราะเรื่องบางอย่างต้องใช้เวลาในการตรวจสอบเอกสารและการแสวงหาข้อเท็จจริงในการเปลี่ยนแปลงรายการนั้นๆ

คำชี้แจง

- นายทะเบียนจะสั่งแก้ไขคำขอขึ้นทะเบียน เมื่อนายทะเบียนเห็นว่า มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย ซึ่งอาจแก้ไขได้เพื่อให้คำขอขึ้นทะเบียนเป็นไปตามกฎหมาย โดยเฉพาะในกรณีที่ยังขาดข้อมูลบางส่วน

ยกตัวอย่างเหตุที่อาจแก้ไขได้ เช่น เหตุตามมาตรา ๗ (ผู้ขอขึ้นทะเบียนในเบื้องต้นขาดคุณสมบัติ) มาตรา ๙ (คำขอขึ้นทะเบียนไม่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง เช่น ใช้แบบพิมพ์ผิด) และมาตรา ๑๐ (ขาดข้อมูลบางส่วน เช่น กรอกรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งภูมิศาสตร์ไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจน)

ยกตัวอย่างเหตุที่ไม่อาจแก้ไขได้ เช่น เหตุตามมาตรา ๕ (ลักษณะต้องห้าม ชื่อสามัญ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย) มาตรา ๖ (สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่ได้รับความคุ้มครองในประเทศต้นทาง) และมาตรา ๘ (ไม่มีสัญชาติของประเทศภาคี หรือไม่มีภูมิลำเนาหรือสถานที่ประกอบธุรกิจ) ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญของสินค้าที่จะขอขึ้นทะเบียนหรือของผู้ขอขึ้นทะเบียนที่ต้องมีมาก่อนคำขอขึ้นทะเบียน

แต่หากคำขอขึ้นทะเบียนมีข้อผิดพลาดจนไม่น่าจะขึ้นทะเบียนได้ เช่น เนื้อหาในคำขอขึ้นทะเบียนส่วนใหญ่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงตามมาตรา ๙ หรือคำขอขึ้นทะเบียนนั้นไม่มีรายละเอียดหรือมีข้อผิดพลาดเกี่ยวกับคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะของสินค้ามากจนไม่น่าจะขึ้นทะเบียนได้ ให้นายทะเบียนยกคำขอขึ้นทะเบียนนั้นโดยไม่ต้องสั่งให้แก้ไข

ดังนั้น นายทะเบียนไม่ได้ก้าวล่วงไปถึงเนื้อหาของคำขอขึ้นทะเบียนที่อาจกระทบต่อสิทธิในการคัดค้านของผู้มีส่วนได้เสีย

- ระยะเวลาที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้อง คือ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง ไม่ใช่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง ทั้งนี้ ร่างมาตรา ๑๒/๑ วรรคสอง ได้เปิดช่องให้นายทะเบียนอาจขยายกำหนดเวลาได้ โดยจะกำหนดไว้ในอนุบัญญัติอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งน่าจะช่วยขจัดปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้

(๕) การกำหนดให้ถือว่าเป็นการละทิ้งคำขอขึ้นทะเบียนสำหรับผู้ขอขึ้นทะเบียนที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามข้อ (๔) อนึ่ง การละทิ้งคำขอตั้งกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิในการยื่นคำขอใหม่ (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๑๒/๑)

- เห็นด้วยที่จะไม่ตัดสิทธิในการยื่นคำขอใหม่ แต่ควรจะมีการระงับสิทธิในการยื่นคำขอใหม่เป็นเวลา ๒ ปีก่อนจึงจะมีสิทธิในการยื่นคำขออีกครั้ง

- เสนอว่าร่าง พ.ร.บ. ควรระบุให้ชัดเจนว่าคำขอขึ้นทะเบียนที่ยื่นใหม่นั้น ต้องผ่านขั้นตอนการคัดค้านและการตรวจสอบเสมือนยังไม่เคยมีการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนมาก่อน

คำชี้แจง

- การกำหนดระยะเวลาในการระงับสิทธิการยื่นคำขอใหม่เป็นเวลา ๒ ปีนั้น อาจเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เกินสมควร เนื่องจากการละทิ้งคำขอตามร่างมาตรานี้ไม่ได้เกิดจากการวินิจฉัยในเนื้อหาของคำขอว่าเป็นกรณีขัดต่อกฎหมายหรือไม่สามารถรับขึ้นทะเบียนได้แต่อย่างใด

- การยื่นคำขอขึ้นทะเบียนใหม่ตามร่างมาตรานี้ มีแนวปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนครั้งแรก โดยจะต้องปฏิบัติตามหมวด ๒ การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องที่ได้กำหนดรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้ชัดเจนแล้ว

(๖) การลดระยะเวลาในการยื่นคำคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จาก “ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณา” เป็น “ภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณา” เพื่อให้กระบวนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์รวดเร็วขึ้น (ร่างมาตรา ๙ ยกเลิกความในมาตรา ๑๖)

- เห็นว่าระยะเวลา ๖๐ วันสำหรับการคัดค้าน เป็นระยะเวลาที่ไม่เพียงพอสำหรับการเตรียมและดำเนินการต่อคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบ โดยเฉพาะหากฝ่ายที่เกี่ยวข้องอยู่ต่างประเทศ เนื่องจากปัจจัยด้านภาษาและระยะทาง ผู้ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เองเป็นฝ่ายที่มีเวลาเตรียมคำขอของตนอย่างละเอียดรอบคอบและเป็นฝ่ายเลือกเวลาที่มีการยื่นคำขอนั้น

ดังนั้น จึงเห็นว่าฝ่ายผู้คัดค้านควรมีเวลาน้อยกว่า ๔ เดือน เนื่องจากผู้คัดค้านอาจต้องใช้เวลานานกว่าจะได้รับทราบถึงคำขอที่อาจส่งผลกระทบและต้องใช้เวลาในการเตรียมและยื่นคำคัดค้าน โดยเฉพาะในกรณีการขอขึ้นทะเบียนชื่อสามัญ ซึ่งมีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องมากจึงต้องอาศัยเวลาในการรวบรวมข้อมูลและจัดเตรียมคำคัดค้าน

นอกจากนี้ ในด้านขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเห็นว่าประเทศไทยควรจัดให้มีข้อมูลแก่สาธารณชนอย่างเพียงพอเกี่ยวกับขั้นตอนการยื่นคำขอขึ้นทะเบียน การพิจารณาคำขอ และขั้นตอนการยื่นคำคัดค้าน ทั้งนี้ คำวินิจฉัยคำคัดค้านและคำขอเพิกถอนควรจัดทำเป็นหนังสือและระบุเหตุผลประกอบคำวินิจฉัยด้วย ผู้ขอขึ้นทะเบียนมีเวลาเพียงพอในการเตรียมคำขอของตนและแก้ไขเพิ่มเติมตามที่ได้รับคำสั่ง ในขณะที่ผู้คัดค้านมีเวลาอย่างจำกัดในการดำเนินการ และบ่อยครั้งอาจจำเป็นต้องจัดเตรียมคำคัดค้านคำขอขึ้นทะเบียนหลายคำขอที่มีการประกาศโฆษณาพร้อมกันอันทำให้มีเวลาอย่างจำกัดยิ่งขึ้น

คำชี้แจง

- ข้อเสนอดังกล่าวเป็นเรื่องที่น่าสนใจและกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะรับไว้พิจารณา โดยอาจกำหนดประเด็นเหล่านี้ไว้ในกฎกระทรวงว่าการคัดค้านจะต้องกระทำภายใน ๖๐ วัน แต่ผู้คัดค้านสามารถส่งพยานหลักฐานเพิ่มเติมหลังจากระยะเวลาการคัดค้านสิ้นสุดได้อีก ๓๐ วัน หรือระยะเวลาอื่นๆ ที่กำหนด ซึ่งจะให้ผู้คัดค้านมีระยะเวลาในการเตรียมเอกสารเพิ่มเติม ทั้งนี้ แนวคิดเบื้องต้น ยังประสงค์ให้ผู้คัดค้านต้องแสดงความประสงค์แรกที่จะคัดค้านภายใน ๖๐ วัน เพียงแต่มีสิทธิขอขยายระยะเวลาเพื่อยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้

- รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการยื่นคำขอขึ้นทะเบียน การพิจารณาคำขอ และขั้นตอนการยื่นคำคัดค้าน สามารถพิจารณาได้จากกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียนการประกาศโฆษณา การคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์ และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าถึงได้

(๗) การเพิ่มเติมเหตุแห่งการคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้ชัดเจนไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ ปัจจุบันไม่มีการกำหนดเหตุแห่งการคัดค้าน (ร่างมาตรา ๙ ยกเลิกความในมาตรา ๑๖)

- เห็นด้วยกับการเพิ่มเติมเหตุแห่งการคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้ชัดเจน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับชื่อสามัญ

ขอเสนอให้พิจารณาสิทธิเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า โดยกำหนดให้ผู้คัดค้านสามารถยกขึ้นกล่าวอ้างข้อเท็จจริงที่ว่าชื่อที่ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อาจก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดกับเครื่องหมายการค้าที่มีการยื่นคำขอหรือจดทะเบียนในประเทศไทยมาก่อนโดยสุจริต การเพิ่มบทบัญญัตินี้จะทำให้เกิดความชัดเจนแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าและผู้ใช้ในระบบเครื่องหมายการค้า และมั่นใจได้ว่าคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่ตนมีอยู่ก่อน

คำชี้แจง

- สำหรับเหตุแห่งการคัดค้านเกี่ยวกับชื่อที่ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อาจก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดกับเครื่องหมายการค้าที่มีการยื่นคำขอหรือจดทะเบียนในประเทศไทยมาก่อนโดยสุจริต นั้นสามารถได้รับการพิจารณากำหนดให้เป็นเหตุแห่งการคัดค้านตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ฯ มาตรา ๑๖ (๔) เหตุคัดค้านอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๘) การลดระยะเวลาในการยื่นคำโต้แย้งคำคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จาก “ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้าน” เป็น “ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้าน” เพื่อให้กระบวนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์รวดเร็วขึ้น (ร่างมาตรา ๑๐ ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๗)

- เห็นว่าระยะเวลาการโต้แย้งคำคัดค้าน ๖๐ วัน เป็นระยะเวลาที่ไม่เพียงพอ ดังนั้น กฎหมายควรให้ผู้โต้แย้งคำคัดค้านสามารถยื่นคำโต้แย้งคำคัดค้านได้ภายใน ๔ เดือน เช่นเดียวกับระยะเวลาในการยื่นคำคัดค้าน

คำชี้แจง

- เช่นเดียวกับหลักการในการลดระยะเวลายื่นคำคัดค้าน ผู้โต้แย้งคำคัดค้านจะต้องแสดงความประสงค์แรกที่จะโต้แย้งคำคัดค้านภายใน ๖๐ วัน แต่สามารถขอขยายระยะเวลาเพื่อยื่นเอกสารเพิ่มเติมได้

๔.๓ หมวด ๒/๑ ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(๑) การกำหนดให้มีตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ๒ ประเภท ได้แก่

๑) ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย สำหรับใช้แสดงกับสินค้าที่ได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และ

๒) ตราสัญลักษณ์ส่งเสริมการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สำหรับใช้แสดงกับสินค้าที่มีสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นส่วนประกอบ (ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มหมวด ๒/๑ มาตรา ๒๐/๑)

- เห็นด้วย และไม่เห็นเพิ่มเติม

คำชี้แจง

- ร่างมาตรานี้เป็นการเพิ่มมูลค่าของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มากขึ้นจากการใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และเพิ่มให้มีตราดังกล่าวแก่สินค้าที่มีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นส่วนประกอบด้วย โดยออกแบบให้ต่างจากตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย นอกจากนั้น ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้

ทางภูมิศาสตร์ไทยเป็นตราที่กฎหมายรับรอง ซึ่งในกรณีที่มีการใช้ตราโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้กระทำจะมีความรับผิดชอบทางพินัย

(๒) การกำหนดให้ระบบควบคุมตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามร่างมาตรา ๑๓ เป็นเงื่อนไขบังคับสำหรับการมีสิทธิใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กล่าวคือ ผู้มีสิทธิใช้ตราที่จะได้รับอนุญาตให้ใช้ตรา จากกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะต้องมีระบบควบคุมตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับการควบคุมตรวจสอบภายใน (Internal Control) หรือระดับการควบคุมตรวจสอบภายนอก (External Control) ก่อนหรือขณะยื่นขออนุญาตใช้ตรา (ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มหมวด ๒/๑ มาตรา ๒๐/๒)

- อยากให้เพิ่มคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบ เพื่อให้เชื่อได้ว่าเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

คำชี้แจง

- ในเบื้องต้นคุณลักษณะของการเป็นผู้ตรวจสอบจะต้องมีคุณสมบัติที่ครบถ้วนและเหมาะสมกับหน้าที่ เช่น ๑. มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ ๒. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานการกำกับดูแลและการควบคุม ๓. มีความโปร่งใสและความเป็นอิสระ ๔. การรักษาไว้ซึ่งความลับของข้อมูลต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ คุณลักษณะของผู้ตรวจสอบโดยละเอียด กรมฯ จะดำเนินการจัดทำเป็นกฎหมายในระดับอนุบัญญัติต่อไป

๔.๔ หมวด ๓ การแก้ไขและเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

การกำหนดให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจะไม่กลายเป็นชื่อสามัญแม้มีสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปภายหลัง และไม่สามารถถูกเพิกถอนการขึ้นทะเบียนได้ (ร่างมาตรา ๑๒ ยกเลิกความในมาตรา ๒๓)

- การพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ควรพิจารณาเฉพาะสถานการณ์ในประเทศที่ขอขึ้นทะเบียนเท่านั้น การพิจารณาสถานการณ์ในต่างประเทศไม่ว่าด้านกฎหมายหรือวัฒนธรรมจะไม่สะท้อนถึงสถานการณ์จริงในด้านกฎหมายไทย และความเข้าใจของสาธารณชนผู้บริโภคในประเทศไทยต่อคำคำหนึ่งว่ามีความเชื่อมโยงกับแหล่งภูมิศาสตร์หรือไม่

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จดทะเบียนแล้วควรได้รับความคุ้มครองเฉพาะตราบเท่าที่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นไม่ใช่คำทั่วไปในประเทศไทย หากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กลายเป็นชื่อสามัญในประเทศไทยเมื่อเวลาผ่านไป (ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นควรถูกเพิกถอนการจดทะเบียนได้เนื่องจากคำดังกล่าวไม่สามารถใช้บ่งบอกถึงสถานที่หรือภูมิภาคใดโดยเฉพาะได้อีกต่อไป และได้กลายเป็นชื่อสามัญในตลาดไทยแล้ว

นอกจากนี้ กรณีที่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่มีการใช้ในประเทศไทยเป็นเวลานาน เนื่องจากไม่มีกิจกรรมหรือประโยชน์ทางการค้าเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เช่น การขาย การประชาสัมพันธ์ การเฝ้าติดตามตลาดของสินค้าที่ได้รับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ในกรณีของเครื่องหมายการค้าเจ้าของสิทธิมีหน้าที่ต้องใช้เครื่องหมายการค้าในประเทศที่ได้รับการจดทะเบียนตามที่ตนมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้ จึงมีความเห็นว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ก็ควรมีการปฏิบัติอย่างเดียวกัน

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ควรถูกเพิกถอนหากพบว่ามีการทำผิด พ.ร.บ. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

คำชี้แจง

- หลักการพิจารณาว่าชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่สามารถนำมาขอขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้นั้น พิจารณาตามองค์ประกอบของนิยามคำว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ฯ มาตรา ๓ กล่าวคือ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นจะต้องเป็น ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใด ที่สามารถบ่งบอกได้ว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุไว้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะอื่นๆ ที่เป็นผลเชื่อมโยงในสาระสำคัญมาจากแหล่งภูมิศาสตร์ ถ้าหากว่าชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดไม่สามารถบ่งบอกได้ว่าสินค้านั้นมีความเชื่อมโยงอย่างใดกับแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุไว้ จะถือได้ว่าชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดนั้นไม่ใช่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่สามารถขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้

- การแก้ไขมาตรานี้มีแนวคิดที่ว่าเมื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นย่อมมีความพิเศษอยู่ในตัวจะไม่สามารถกลายเป็นชื่อสามัญได้อีก ส่งผลให้จะไม่มีการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนตามมาตรานี้อีกต่อไป ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ประกอบการค้าที่จะได้รับการคุ้มครองที่แน่นอน และไม่ต้องเป็นกังวลว่าจะถูกเพิกถอนด้วยเหตุที่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นเกิดโด่งดังมากจนมีคนนำมาเรียกกันจนกลายเป็นชื่อทั่วไปของสินค้า หรือจากการที่ประชาชนเข้าใจและเรียกชื่อสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แทนสินค้านั้น ประกอบกับสิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นสิทธิของเอกชนเพียงแต่ผู้เดียว ซึ่งแตกต่างกับสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นสิทธิชุมชน การดูแลรักษาผลประโยชน์ในฐานะสิทธิของเอกชนอาจมีสูงกว่า อันมีผลให้โอกาสในการเป็นชื่อสามัญน้อยกว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กล่าวคือ เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนรับทราบได้ว่าเครื่องหมายการค้าของตนยังเป็นเครื่องหมายการค้าอยู่ ไม่ใช่ชื่อสามัญ ในทางตรงกันข้ามผู้ผลิตสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์รายหนึ่งอาจไม่สามารถแสดงให้สาธารณชนเชื่อได้ว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิทธิชุมชนที่ตนได้ประโยชน์อยู่นั้นยังเป็นชื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อยู่ ไม่ใช่ชื่อสามัญ

- สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นสิทธิของชุมชนโดยรวม เมื่อได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ประกอบการค้าในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น ย่อมมีการดำเนินการผลิต การขาย และการประชาสัมพันธ์สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นอยู่แล้ว จึงไม่อาจกำหนดระยะเวลาในการใช้ชื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นให้มีความต่อเนื่องเช่นเดียวกับเครื่องหมายการค้า

- สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วสามารถถูกเพิกถอนหรือแก้ไขได้อยู่แล้วตามความในวรรคสองหรือวรรคสามของร่างมาตรา ๒๓ ได้แก่ กรณีที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีฯ หรือกรณีรายการเกี่ยวกับแหล่งภูมิศาสตร์หรือรายการอื่นเปลี่ยนแปลงไปจากที่ลงไว้ในทะเบียน

- ทั้งนี้ ในปัจจุบัน กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้พิจารณาและทบทวนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเปิดรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติในครั้งนี้ และเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญที่อาจกระทบกับผู้มีส่วนได้เสียเป็นวงกว้าง จึงเสนอตัดความในวรรคหนึ่ง ความว่า “เมื่อนายทะเบียนขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ใดแล้ว แม้สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปภายหลังการขึ้นทะเบียนก็มีให้ถือว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นกลายเป็นชื่อสามัญ” ออกจากร่างมาตรา ๒๓ ดังนั้น เหตุในการเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพราะเป็นกรณีที่กลายเป็นชื่อสามัญ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีฯ หรือเป็นชื่อพินธุ์พิฆพันธุ์สัตว์ที่เป็นชื่อทั่วไปซึ่งไม่มีการระบุแหล่งภูมิศาสตร์จะปรากฏอยู่ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๒๓ ส่วนกรณีเปลี่ยนแปลงไปจนทำให้รายการเกี่ยวกับแหล่งภูมิศาสตร์หรือรายการอื่นเปลี่ยนแปลงไปจากที่ลงไว้ในทะเบียน จะปรากฏอยู่ในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๓

๔.๕ หมวด ๓/๑ การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(๑) การเพิ่มเติมระบบการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้ชัดเจน โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ การควบคุมตรวจสอบตนเอง (Self Control) การควบคุมตรวจสอบภายใน (Internal Control) และการควบคุมตรวจสอบภายนอก (External Control) ทั้งนี้ ระดับการควบคุมตรวจสอบตนเองเป็นมาตรการบังคับ ส่วนระดับการควบคุมตรวจสอบภายในและระดับการควบคุมตรวจสอบภายนอกเป็นมาตรการสมัครใจที่ผู้ดำเนินการตามจะได้ประโยชน์ในการขอใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ (ร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มหมวด ๓/๑ มาตรา ๒๔/๑ ถึงมาตรา ๒๔/๔)

- เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ต้นทุนและค่าใช้จ่ายทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ควรเป็นภาระของผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่ใช่รัฐบาลไทยเช่นเดียวกับกรณีของเครื่องหมายการค้า หากไม่เป็นเช่นนั้นความพยายามในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะกลายเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นของประชาชนผู้เสียภาษี

- เห็นด้วย ควรมีระบบการควบคุมตรวจสอบ แต่ควรมีมาตรฐานที่ชัดเจนและไม่ควรมีค่าใช้จ่ายที่สูงเกินไปเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อโปรโมทสินค้าของชุมชน

คำชี้แจง

- เพิ่มเติมหมวดการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อเป็นมาตรการให้สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีคุณภาพตามที่ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งจะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ในส่วนของการตรวจสอบคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อให้สามารถใช้ตราสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยได้นั้น กรมฯ และหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละจังหวัด ได้กำหนดวิธีการตรวจสอบหรือรับรองที่ไม่เกิดภาระด้านค่าใช้จ่ายต่อประชาชน และไม่เกิดภาระค่าใช้จ่ายอันเกินสมควรต่อภาครัฐ เช่น การให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานพาณิชย์จังหวัดหรือสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับภาคเอกชนเป็นผู้ร่วมตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม การควบคุมตรวจสอบอื่นๆ นอกเหนือจากที่ภาครัฐให้การสนับสนุนสามารถดำเนินการได้เช่นเดิม เช่น กรณีที่ผู้ประกอบการต้องการทำระบบควบคุมตรวจสอบภายนอกสำหรับขอใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในสหภาพยุโรป ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการด้วยทุนของตนเอง

(๒) การกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่และนายทะเบียนมีอำนาจในการตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับ คุณภาพ คุณลักษณะของสินค้า ระบบการควบคุมตรวจสอบสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และรายละเอียดอื่นที่จำเป็น เพื่อให้สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์คงคุณภาพไว้ตามที่ได้รับขึ้นทะเบียน (ร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มหมวด ๓/๑ มาตรา ๒๔/๕)

- เห็นด้วย แต่อยากให้เพิ่มเติมผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เป็นที่ยอมรับสามารถตรวจสอบได้ด้วย
- เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะเป็นผู้รับผิดชอบต้นทุนและค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการควบคุมตรวจสอบสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของตนไม่ใช่สาธารณชนชาวไทย

คำชี้แจง

- ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่และนายทะเบียนเพื่อให้สามารถตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับคุณภาพ คุณลักษณะของสินค้า ระบบการควบคุมตรวจสอบสินค้า และรายละเอียดอื่นๆ ตลอดจนมีอำนาจในการปฏิบัติการตามหน้าที่เพื่อให้การตรวจสอบควบคุมคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สัมฤทธิ์ผล

สำหรับการเสนอให้เพิ่มเติมผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามานั้น เห็นว่า ในส่วนของการใช้อำนาจตามมาตรานี้เป็นการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองในการที่จะเข้าไปกระทบสิทธิของประชาชนโดยตรง จึงควรเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนตามกฎหมายเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากมีประเด็นใดที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนต้องการความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนอาจขอความเห็นหรือขอให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมตรวจสอบได้

๔.๖ หมวด ๔ การใช้และการสั่งระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(๑) การกำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของบุคคลที่ไม่มีระบบการควบคุมตรวจสอบตนเอง (Self Control) (ร่างมาตรา ๑๔ ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๒๖)

- ไม่มีความคิดเห็นเพิ่มเติม -

คำชี้แจง

- เนื่องจากร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มมาตรา ๒๔/๕ ได้เพิ่มบทบัญญัติให้อำนาจนายทะเบียนในการตรวจสอบสินค้าได้ ดังนั้น หากเกิดกรณีที่นายทะเบียนพบว่ามีกรณีปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง นายทะเบียนจึงควรมีอำนาจในการสั่งแก้ไขให้ถูกต้องได้ โดยหากผู้อยู่ใต้บังคับของคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น นายทะเบียนจะมีคำสั่งระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ทั้งนี้ การให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งแก้ไขเพื่อให้สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

(๒) การแก้ไขปรับปรุงลักษณะการกระทำโดยมิชอบ เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ผลิตสินค้าและผู้ประกอบการค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๑๕ ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๗)

- ขอเสนอให้มีการอธิบายให้ชัดเจนว่าการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และการกระทำที่อาจทำให้สาธารณชนและผู้บริโภคสับสนหลงผิดมีลักษณะอย่างไร เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายกว้าง การกระทำดังกล่าวไม่ควรนำมาพิจารณาในกรณีสินค้าที่ใช้ชื่อสามัญหรือคำทั่วไปในประเทศไทย เนื่องจากจะเป็นการจำกัดการแข่งขันที่เป็นธรรมและสิทธิของผู้ใช้ทุกคนในทางการค้าในอันที่จะใช้คำดังกล่าว

เนื่องจากได้เคยเห็นกรณีตัวอย่างที่ตัวแทนในสหภาพยุโรปและยุโรปใช้การตีความที่ไม่เป็นธรรมและกว้างเกินไปในกรณี “การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม” และการกระทำที่อาจ “ทำให้สาธารณชนและผู้บริโภคสับสนหลงผิด” กล่าวโดยเฉพาะสหภาพยุโรปเห็นว่าการใช้คำหรือรูปที่อาจสามารถสื่อถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ แม้เพียงเล็กน้อยก็ถือได้แล้วว่าเป็นการทำให้นึกถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น จึงเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม แม้คำดังกล่าวจะเป็นชื่อสามัญหรือเป็นคำทั่วไปในประเทศอื่นก็ตาม

กรณีตัวอย่างล่าสุดเกิดขึ้นในประเทศจีน แม้จะมีการสละสิทธิตามสัญญาความร่วมมือและความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสหภาพยุโรป ซึ่งระบุว่าความคุ้มครองสำหรับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “Parmigiano Reggiano” ไม่ครอบคลุมไปถึงคำว่า “parmesan” แต่ผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ดังกล่าว ได้แก่ Consorzio del Formaggio Parmigiano Reggiano ได้ยื่นคำคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ยื่นคำขอจดทะเบียนโดยสุจริต สำหรับเครื่องหมายที่ประกอบด้วยคำว่า “parmesan” โดยอ้างเหตุผลว่าทำให้เกิดความสับสนกับ Parmigiano Reggiano

ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรต้องมีการระบุว่าการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และการกระทำที่อาจ “ทำให้สาธารณชนและผู้บริโภคสับสนหลงผิด” หมายความว่าอย่างไร และควรอธิบายว่าการใช้คำที่ถือเป็นชื่อสามัญหรือคำทั่วไปจะไม่ถือเป็นการกระทำโดยมิชอบ เนื่องจากไม่มีเจตนาให้เกิดความสับสนหลงผิดต่อ

สาธารณชนหรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของบุคคลใดแต่อย่างไร แต่การใช้ชื่อสามัญนั้นเป็นเพียงการใช้เพื่อบรรยายสินค้าหรือบริการหนึ่ง ซึ่งก็เป็นที่น่าสนใจในหมู่สาธารณชนผู้บริโภคว่าชื่อสามัญนั้นเป็นคำเรียกสินค้าหรือบริการนั้น โดยสาธารณชนผู้บริโภคไม่ได้นึกถึงแหล่งภูมิศาสตร์ใดโดยเฉพาะหรือเชื่อมโยงคำนั้นเข้ากับสิ่งใดไปมากกว่าคำบรรยายประเภทของสินค้าหรือบริการนั้นเท่านั้น

คำชี้แจง

- ขยายความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีขอบเขตกว้างมากยิ่งขึ้น โดยการห้ามการกระทำใดๆ ที่ทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดไว้ในอนุมาตราหนึ่ง และห้ามการกระทำที่ขัดต่อแนวทางปฏิบัติที่สุจริตไว้ในอนุมาตราสองโดยสอดคล้องกับ TRIPs Article ๒๒ ๒. และ Paris Convention for the Protection of Industrial Property Article ๑๐ bis

สำหรับการกระทำโดยมิชอบ ไม่ว่าจะเป็นการทำให้สาธารณชนและผู้บริโภคสับสนหลงผิดหรือการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรม หรือการกระทำที่ขัดต่อแนวปฏิบัติที่สุจริตต่อกันนั้น อาจจะไม่สามารถพิจารณากำหนดค่านิยมตายตัวในความหมายที่จะใช้กับทุกบริบทได้ เนื่องจากเป็นลักษณะของการกระทำที่ควรจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณี เฉพาะเรื่องและเฉพาะคราวว่าจะเข้าข่ายความผิดหรือไม่ และจะต้องพิจารณาถึงเจตนาของผู้กระทำประกอบด้วย

๔.๗ หมวด ๕ การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่าง

การยกระดับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่าง ได้แก่ ข้าว ไหม ไวน์ และสุรา โดยเพิ่มเติมการห้ามใช้คำแปลสำหรับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เฉพาะอย่างดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๖ ยกเลิกความในมาตรา ๒๘)

- การขยายขอบเขตไปยังผลิตภัณฑ์อื่น นอกเหนือจากไวน์และสุราเป็นการกระทำที่เกินไปจากพันธกรณีของประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การการค้าโลก โดยเฉพาะตามข้อ ๒๓ ๑. แห่งข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs Agreement) ดังนั้น จึงเห็นว่ามาตรา ๑๖ ควรจำกัดอยู่ที่ไวน์และสุรา

นอกจากนี้ เห็นว่าคำแปลและคำอ่านของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่เทียบเท่าและไม่เหมือนกับชื่อที่ได้รับจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในตลาดอื่นเห็นว่าชื่อสามัญที่ใช้ทั่วไปเป็นคำแปลของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แม้ “คำแปล” นั้นจะไม่ได้มีการระบุไว้ในขณะที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ก็ตามอันทำให้คำแปลนั้นยังไม่ได้รับการประเมินตามสมควร

จึงขอเสนอให้คำแปลและคำอ่านของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต้องผ่านกระบวนการจดทะเบียนเดียวกันกับภาษาดั้งเดิมของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เพื่อให้คำแปลและคำอ่านนั้นได้รับการวิเคราะห์โดยพิจารณาจากค่านั่นเองไม่ใช่ได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติ ซึ่งอาจจะเมิดสิทธิของผู้ที่ใช้ค่านั้นมาก่อน เช่น เจ้าของเครื่องหมายการค้า

คำชี้แจง

- การยกระดับความคุ้มครองในสินค้าเฉพาะอย่างนั้น ปัจจุบัน ประเภทของสินค้าที่ได้รับความคุ้มครองจะเป็นไปตามตามกฎกระทรวงที่ออกภายใต้มาตรา ๒๘ โดยกำหนดสินค้าไว้ ๔ ประเภท ได้แก่ ข้าว ไหม ไวน์ สุรา สำหรับเหตุผลการกำหนดเพิ่มให้มีข้าวและไหมอยู่ในสินค้าเฉพาะอย่างนั้น เนื่องจากข้าวและไหมเป็นสินค้าที่มีความสำคัญสำหรับประเทศไทย จึงมีความเหมาะสมที่จะให้ความคุ้มครองภายในประเทศระดับสูงสุด ทั้งนี้ ปัจจุบัน กรมฯ ยังไม่มีแผนแก้ไขหรือเพิ่มเติมรายการสินค้าเฉพาะอย่างในกฎกระทรวงดังกล่าว

- การเพิ่มเติม “คำแปลของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” นั้น เป็นการบัญญัติกฎหมายตาม Article ๒๓ TRIPs Agreement ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ประเทศไทยต้องดำเนินการในฐานะสมาชิกขององค์การการค้าโลก นอกจากนี้ แม้จะไม่มีภาระผูกพันห้ามใช้คำแปล การพิจารณากรณีละเมิดการใช้ชื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จะมีการพิจารณาไปถึงคำในภาษาอื่นที่เจตนาแปลมาจากชื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้วยเช่นกันอยู่แล้ว การนำบทบัญญัติดังกล่าวมากำหนดไว้ในกฎหมายจึงเป็นการเพิ่มความชัดเจนเท่านั้น

๔.๘ หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

การเพิ่มเติมฐานความผิดเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยกำหนดเป็นความผิดทางพินัย (ร่างมาตรา ๑๗ เพิ่มมาตรา ๓๘/๑)

- ตามข้อ ๔๑.๑ และ ๔๑.๒ แห่งข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs Agreement) CCFN รับทราบสิทธิของประเทศไทย ในการดำเนินการให้มั่นใจได้ว่ามีกระบวนการบังคับสิทธิตามกฎหมาย เพื่อให้มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพต่อการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

อย่างไรก็ดี กระบวนการดังกล่าวควรกำหนดและใช้ในลักษณะที่ป้องกันไม่ให้เป็นการขัดขวาง สิทธิตามกฎหมายและมีมาตรการป้องกันไม่ให้มีการใช้ในทางที่ผิด อีกทั้ง ควรมีความยุติธรรมและเท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงไม่เห็นด้วยหากมีการกำหนดโทษทางอาญา ซึ่งรวมถึงโทษจำคุกสำหรับการกระทำละเมิด

- เห็นด้วย เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักและรักษามาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

คำชี้แจง

- เนื่องด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับ และมีบทบัญญัติ กำหนดให้เปลี่ยนโทษอาญาในลักษณะที่เป็นโทษปรับสถานเดียวทั้งหมดเป็นโทษปรับเป็นพินัย ส่งผลให้ความผิด ต่างๆ ภายใต้กฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่เป็นความผิดอาญาอีกต่อไปและกลายเป็นโทษปรับ เป็นพินัยแทน ซึ่งข้อแตกต่างในสาระสำคัญอยู่ที่เมื่อมีผู้พบการกระทำความผิด ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงาน ฝ่ายปกครองซึ่งกำกับดูแลกฎหมายฉบับนั้นสามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง ตลอดจนออกคำสั่งปรับ เป็นพินัยได้เองโดยไม่ต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจแบบกระบวนการทางอาญา

๔.๙ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ขอเสนอแนะให้แก้ไขค่านियามาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่อง ผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยขอให้ตัดข้อความว่า “ที่เป็นนิติบุคคล” ในมาตรา ๗ (๑) โดยเหลือเพียงข้อความว่า

“(๑) ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น ของรัฐซึ่งมีเขตรับผิดชอบครอบคลุมบริเวณแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า”

เนื่องจากอาจเกิดปัญหาในการตีความนิตฐานะของ “ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ” ของประเทศอื่นที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลง ระหว่างประเทศที่ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย เพราะส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ ของประเทศเหล่านี้บางประเทศอาจไม่มีสถานะ เป็นนิติบุคคลตามนัยของกฎหมายไทย แต่ได้รับการรองรับสถานะตามกฎหมายภายในของประเทศนั้นๆ ว่าเป็น “ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ”

จึงเห็นควรแก้ไขเพื่อให้กฎหมายมีความยืดหยุ่นและเป็นสากล และไม่ให้เกิดการตีความว่าเป็นการกีดกันสิทธิของผู้มีสิทธิยื่นขอขึ้นทะเบียนในประเทศภาคีอื่น

- ขอเสนอให้แก้ไขข้อความในมาตรา ๗ (๒) เป็น

“(๒) บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ประกอบการค้าเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า”

เพื่อขยายขอบเขตของนิยามของผู้มีสิทธิยื่นขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้ชัดเจนขึ้น และสอดคล้องกับบทนิยามคำว่า “ผู้ผลิตสินค้า” และ “ผู้ประกอบการค้า” ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ฉบับล่าสุดนี้

คำชี้แจง

- กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะนำข้อเสนอแนะไปใช้ประกอบการตีความความเป็นนิติบุคคล โดยอาจให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนนำส่งหลักฐานที่แสดงว่าตนมีความสามารถในการกระทำการนั้นตามกฎหมายในประเทศนั้นอย่างนิติบุคคลแทน

๕. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

ในภาพรวม ผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และมีการแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนมาก มีหลายประเด็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้แก้ไขปรับปรุงร่างกฎหมายให้สมบูรณ์แล้ว และจะนำเสนอต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป อย่างไรก็ตาม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ไม่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมในขั้นนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะรับไว้พิจารณาเพื่อใช้ประโยชน์ในการยกร่างอนุบัญญัติ และการกำหนดแนวทางปฏิบัติภายใน รวมทั้งเพื่อประกอบการชี้แจงทำความเข้าใจต่อสาธารณชน ในการนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้นำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เผยแพร่ลงเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว